



บทที่ 5

### สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะได้กล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับผลการวิจัย เรื่อง การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร โดยจะเรียงลำดับตามขั้นตอนคือ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

#### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารกิจการนักเรียนของ โรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารกิจการนักเรียนของ โรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร

#### วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหารของ โรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานครทั้ง 5 แห่ง ได้แก่ ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หรือที่มีชื่อเรียกอย่างอื่น โดยทำหน้าที่ผู้บริหาร มีจำนวน 31 คน และกลุ่มอาจารย์ของ โรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา ทั้ง 5 แห่งดังกล่าวข้างต้น โดยสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ร้อยละ 50 ของแต่ละโรงเรียนจากจำนวน 554 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 277 คน รวมกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 308 คน ซึ่งได้ตอบแบบสอบถามและใช้เป็นข้อมูลในการวิจัยได้มีจำนวน 281 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ใช้ถามกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 2 กลุ่ม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ  
ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะคำถามเป็นแบบกำหนดตัวเลือกให้ตอบ  
ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารกิจการนักเรียนของ โรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร มีลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า  
ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการบริหารกิจการนักเรียน ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

3. การส่งและการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจาก โรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษาทั้ง 5 แห่ง ด้วยตนเอง โดยมีผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ และ ผู้ช่วยของแต่ละแห่งให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถามไว้ให้ ทำให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์นำมาใช้ในการวิจัยได้ 281 ฉบับ จากที่ส่งไป 308 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 91.23

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ โดยใช้ค่าร้อยละ ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารกิจการนักเรียน และข้อมูลเกี่ยวกับ ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารกิจการนักเรียน วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยมัธยิมเลขคณิต ( $\bar{X}$ ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

### สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้บริหาร เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี มากที่สุด รองลงมาคือ 51 - 60 ปี ส่วนมากมีวุฒิปริญญาโท มีประสบการณ์การทำงาน อยู่ในช่วง 16 - 20 ปี มากที่สุด

ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นอาจารย์ เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี มากที่สุด รองลงมาคือ 41 - 50 ปี ส่วนมากมีวุฒิปริญญาโท และที่น้อยที่สุดคือ อายุระหว่าง 16 - 20 ปี

เมื่อพิจารณาโดยรวมทั้งหมด ปรากฏว่าทั้งสองกลุ่มเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี มากที่สุด รองลงมาคือ 41 - 50 ปี ส่วนมากมีวุฒิปริญญาโท และ ปริญญาตรี มีประสบการณ์การทำงานอยู่ในช่วง 16 - 20 ปี มากที่สุด

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่เป็นความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ เกี่ยวกับสภาพการบริหารกิจการนักเรียน ในโรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา ทั้ง 8 ด้าน สรุปได้ดังนี้

1. ด้านการแบ่งกลุ่มนักเรียน ทั้งผู้บริหารและอาจารย์ เห็นว่าสภาพการบริหาร กิจการนักเรียนในด้านนี้ อยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับดังนี้ ในการจัดการเรียนของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนอาศัยผลการสอบมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา โรงเรียน ได้ประชาสัมพันธ์ให้อาจารย์ผู้สอน ผู้ปกครองและนักเรียนได้ทราบและเข้าใจ ในเรื่องการจัดกลุ่ม และการจัดการเรียนเข้าเรียนตามแผนการเรียนหรือห้องเรียน ตรงกับความต้องการของ นักเรียน โรงเรียนใช้หลักเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มนักเรียนเข้าห้องเรียนในแต่ละชั้นเรียน การจัดที่นั่ง ให้นักเรียนในห้องเรียนจัดได้เหมาะสมไม่แออัดจนเกินไป

ส่วนสภาพการบริหารที่อยู่ในระดับน้อย มี 2 เรื่อง คือ การจัดกลุ่มนักเรียนเข้าเรียนตามแผนการเรียน นักเรียนในแต่ละแผนมีจำนวนต่างกันมาก หลังจากการจัดเข้าชั้นเรียนแล้วมีนักเรียนขอเปลี่ยนแผนการเรียนหรือห้องเรียนน้อย

2. การปฏิรูปแก้ไข ทั้งผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่าสภาพการจัดกิจการนักเรียนในด้านนี้อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ โรงเรียนให้ความสำคัญและความจำเป็นของการจัดปฏิรูปแก้ไขนักเรียน โรงเรียนได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการดำเนินงานการปฏิรูปแก้ไขไว้ชัดเจน การจัดปฏิรูปแก้ไขนักเรียน โรงเรียนได้เตรียมเอกสาร ระเบียบคู่มือนักเรียน ตลอดจนรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตอยู่ในโรงเรียนไว้พร้อม การจัดปฏิรูปแก้ไขนักเรียนผู้ปกครองให้ความร่วมมืออาจารย์ในโรงเรียนให้ความร่วมมือในการจัดปฏิรูปแก้ไขนักเรียน โรงเรียนได้ประเมินผลการดำเนินการปฏิรูปแก้ไขและนำผลมาปรับปรุงเพื่อประโยชน์ในการทำงานครั้งต่อไป นักเรียนให้ความสนใจและได้รับประโยชน์จากการปฏิรูปแก้ไข

3. ด้านการรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน ทั้งผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่าสภาพการบริหารกิจการนักเรียนในด้านนี้อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ โรงเรียนได้ทำประกาศหรือคู่มือนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้ทราบและเข้าใจถึงเกณฑ์ข้อบังคับเกี่ยวกับระเบียบวินัยของโรงเรียน โรงเรียนเชิญผู้ปกครองมาปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนด้านระเบียบวินัยและความประพฤติของนักเรียน โรงเรียนได้จัดให้มีการให้รางวัลหรือชมเชยแก่นักเรียนที่ประพฤติดีเพื่อเป็นกำลังใจ ผู้บริหารโรงเรียนมีส่วนกระตุ้นให้นักเรียนรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน นักเรียนในโรงเรียนกระทำผิดระเบียบ อาจารย์ในโรงเรียนให้ความร่วมมือในการดูแลนักเรียนรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน โรงเรียนสามารถแก้ปัญหานักเรียนที่กระทำผิดวินัยหรือทะเลาะวิวาทอย่างเหมาะสม

มีข้อสังเกตคือ เรื่องนักเรียนในโรงเรียนกระทำผิดระเบียบ ผู้บริหารเห็นว่าอยู่ในระดับน้อย แต่กลุ่มอาจารย์เห็นว่าอยู่ในระดับมาก โรงเรียนสามารถแก้ปัญหานักเรียนที่กระทำผิดระเบียบวินัย หรือทะเลาะวิวาทอย่างเหมาะสม ผู้บริหารเห็นว่าอยู่ในระดับมาก แต่กลุ่มอาจารย์เห็นว่าอยู่ในระดับน้อย

ส่วนสภาพการบริหารที่อยู่ในระดับน้อยมี 5 เรื่อง คือ นักเรียนทะเลาะวิวาทกับนักเรียนต่างโรงเรียน โรงเรียนมีการติดตามสังเกตพฤติกรรมนักเรียนที่กระทำผิดระเบียบวินัยเพื่อแก้ไขโรงเรียนเคร่งครัดต่อระเบียบวินัยของนักเรียน โรงเรียนมีการศึกษาหรือวิจัยถึงสาเหตุที่ทำให้นักเรียนกระทำผิดระเบียบวินัย โรงเรียนมีการทำสถิติการลงโทษนักเรียนในแต่ละรอบปี เพื่อนำมาประเมินความประพฤตินักเรียน

แต่มีข้อสังเกตคือ เรื่องโรงเรียนมีการติดตามสังเกตพฤติกรรมนักเรียนที่กระทำผิดวินัยเพื่อแก้ไข ผู้บริหารเห็นว่าอยู่ในระดับมาก กลุ่มอาจารย์เห็นว่าอยู่ในระดับน้อย นักเรียนทะเลาะวิวาทกับนักเรียนต่างโรงเรียน ผู้บริหารเห็นว่าอยู่ในระดับน้อย แต่กลุ่มอาจารย์เห็นว่าอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. ด้านการทำระเบียบและรายงานเกี่ยวกับนักเรียน ทั้งผู้บริหารและอาจารย์ เห็นว่าสภาพการบริหารกิจการนักเรียน ในด้านนี้อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ การรายงานผลการเรียนของนักเรียนให้ผู้ปกครองและนักเรียนทราบกระทำ得รวดเร็วและสม่ำเสมอ การออกไปรับรองผลการเรียนหรือหลักฐานเกี่ยวกับนักเรียน โรงเรียนได้อำนวยความสะดวกให้นักเรียนได้รวดเร็ว ผู้ปกครองนักเรียนให้ความสำคัญและเอาใจใส่ในการกรอกสมุดรายงานผลการเรียนของนักเรียน โรงเรียนให้ความสำคัญแก่ผู้เกี่ยวข้องในการค้นประวัติและผลการเรียนของนักเรียน โรงเรียนได้รายงานการพัฒนาความก้าวหน้าและความดีความชอบของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ การบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนได้จัดทำให้เป็นปัจจุบัน อาจารย์ในโรงเรียนให้ความสำคัญและร่วมมือในการรวบรวมเรื่องราวเกี่ยวกับตัวนักเรียนเพื่อเก็บเป็นหลักฐานต่าง ๆ ของนักเรียน การจัดทำระเบียบและสมัมีรายละเอียดครอบคลุม เรื่องราวที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน

5. ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน ทั้งผู้บริหารและอาจารย์ เห็นว่าสภาพการบริหารกิจการนักเรียน ในด้านนี้อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญและสนับสนุนในการจัดกิจกรรมของนักเรียน โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น การจัดนิทรรศการทางวิชาการ การจัดแข่งขันกีฬา การจัดการแสดง ฯลฯ กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นตอบสนองต่อความต้องการ ความถนัดและความสามารถของนักเรียน ในการจัดกิจกรรมแต่ละด้าน มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ โรงเรียนจัดอาจารย์ที่ปรึกษาได้เหมาะสมกับแต่ละกิจกรรม เพื่อให้คำแนะนำช่วยเหลือแก่นักเรียน โรงเรียนจัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับสถานการณ์ สภาพเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียน ในการจัดกิจกรรมนักเรียนแต่ละครั้ง โรงเรียนได้จัดให้มีการประเมินผลไว้เพื่อพิจารณาหรือปรับปรุงแก้ไข นักเรียนให้ความสนใจและเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น อาจารย์ในโรงเรียนมีความสนใจและให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของนักเรียน โรงเรียนได้เชิญผู้ปกครองและบุคคลภายนอกให้เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของนักเรียน สถานที่ที่ใช้จัดกิจกรรมเหมาะสม

6. ด้านบริการสุขภาพและอนามัย ทั้งผู้บริหารและอาจารย์ เห็นว่าสภาพการบริหารกิจการนักเรียน ในด้านนี้อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ การตรวจสุขภาพนักเรียนได้กำหนดให้ทำเป็นประจำในแต่ละปีอย่างสม่ำเสมอ โรงเรียนได้จัดเวชภัณฑ์เพื่อใช้ในการปฐมพยาบาลไว้พร้อมที่จะบริการนักเรียน โรงเรียนจัดให้มีการบันทึกลักษณะการเจ็บป่วย และสถิติจำนวนนักเรียนที่มาใช้บริการของห้องพยาบาลไว้เป็นหลักฐาน การบริการน้ำดื่มแก่นักเรียนมีเพียงพอและถูกสุขลักษณะ โรงเรียนได้จัดให้มีการดูแลและควบคุมคุณภาพของอาหารที่โรงเรียนจัดให้ หรือที่จำหน่ายในโรงเรียนให้ถูกหลักโภชนาการ ห้องพยาบาลมีเพียงพอต่อการบริการนักเรียน ปริมาณห้องน้ำ ห้องส้วม มีเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน โรงเรียนส่งเสริมการให้ความรู้และแนะนำสุขภาพแก่นักเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม ได้รับการดูแลให้สะอาดถูกสุขลักษณะ จำนวนพยาบาลหรือเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ให้การพยาบาลมีเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน แต่มีข้อสังเกตในเรื่องจำนวนพยาบาลหรือเจ้าหน้าที่ให้การพยาบาล ผู้บริหารเห็นว่าอยู่ในระดับน้อย ส่วนกลุ่มอาจารย์ เห็นว่าอยู่ในระดับมาก

7. ด้านการจัดบริการแนะแนว ทั้งผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่า สภาพการบริหารกิจการนักเรียนในด้านนี้อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ ผู้บริหารโรงเรียนเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนในการจัดบริการแนะแนวแก่นักเรียน โรงเรียนจัดให้มีห้องหรือหน่วยบริการแนะแนวไว้เฉพาะอย่างเหมาะสม โรงเรียนมีอาจารย์และบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจเพื่อทำหน้าที่แนะแนวเพียงพอต่อปริมาณนักเรียน โรงเรียนได้จัดหาเอกสารและข้อมูลเพื่อประโยชน์แก่การแนะแนวให้นักเรียน ได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้า อาจารย์ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนเพื่อช่วยในการแนะแนว โรงเรียนได้ติดตามผลนักเรียนหลังจากที่ได้มารับบริการแนะแนวไปแล้ว โรงเรียนได้เชิญผู้เชี่ยวชาญหรือบุคคลภายนอกที่ประสบความสำเร็จในอาชีพต่าง ๆ มาร่วมให้การแนะแนวแก่นักเรียน โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์และกระตุ้นให้นักเรียนได้ทราบ และมาใช้บริการแนะแนว นักเรียนสนใจในการใช้บริการแนะแนวของโรงเรียน

8. ด้านการให้ทุนการศึกษา ทั้งผู้บริหารและอาจารย์ เห็นว่าสภาพการบริหารกิจการนักเรียนในด้านนี้อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ โรงเรียนมีเกณฑ์ในการพิจารณาผู้ที่ได้รับทุนเหมาะสม โรงเรียนได้จัดหาทุนอุดหนุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่ขาดแคลนได้เพียงพอ โรงเรียนได้เชิญผู้ให้ทุนมาร่วมในพิธีมอบทุนแก่นักเรียน หลังจากมอบทุนแก่นักเรียนแล้ว โรงเรียนได้ประชาสัมพันธ์เผยแพร่เพื่อประกาศเกียรติคุณผู้ให้ทุน โรงเรียนได้จัดพิมพ์เอกสารหรือประกาศแหล่งทุนให้นักเรียนและอาจารย์ได้ทราบ แต่มีข้อสังเกตว่าในเรื่องหลังจากมอบทุนแก่นักเรียนแล้ว โรงเรียนได้ประชาสัมพันธ์เผยแพร่เพื่อประกาศเกียรติคุณผู้ให้ทุนนั้น ผู้บริหารเห็นว่าอยู่ในระดับมาก แต่กลุ่มอาจารย์เห็นว่าอยู่ในระดับน้อย

ส่วนสภาพการบริหารที่อยู่ในระดับน้อยมี 2 เรื่อง คือ โรงเรียนมีการติดตามและประเมินผลว่านักเรียนที่ได้รับทุนแล้วดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม โรงเรียนมีการให้ความรู้และอบรมให้นักเรียนผู้รับทุนสำนึกในความรับผิดชอบต่อผู้ให้และการปฏิบัติตนของนักเรียนทั้งปัจจุบันและอนาคต

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารกิจการนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ในโรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษาทั้ง 8 ด้าน สรุปได้ดังนี้

1. ด้านการแบ่งกลุ่มนักเรียน ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนในด้านนี้อยู่ในระดับมาก 1 เรื่อง คือ นักเรียนเลือกแผนการเรียนตามความต้องการของผู้ปกครอง

ปัญหาและอุปสรรคด้านการแบ่งกลุ่มนักเรียน ทั้งผู้บริหารและอาจารย์ เห็นว่าอยู่ในระดับน้อย มี 5 ข้อ คือ นักเรียนที่เลือกแผนการเรียนเดียวกันมีความรู้พื้นฐานต่างกัน ทำให้เกิดปัญหาการเรียนการสอน นักเรียนเลือกแผนการเรียนตามเพื่อน การจัดแผนการเรียนเป็นแบบบังคับเลือก จำนวนนักเรียนในแต่ละกลุ่มต่างกันมาก บางกลุ่มมาก บางกลุ่มน้อย ทำให้เกิดปัญหาแก่ผู้สอน นักเรียนไม่เข้าใจการเลือกวิชาเรียน แต่มีข้อสังเกตในเรื่องนักเรียนไม่เข้าใจการเลือกวิชาเรียน ผู้บริหารเห็นว่ามีปัญหาและอุปสรรคน้อย ส่วนกลุ่มอาจารย์เห็นว่ามีปัญหาและอุปสรรคมาก

ปัญหาและอุปสรรคที่ทั้งผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่าอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือผู้ปกครอง มาร้องเรียนขอย้ายกลุ่มหรือห้องเรียน

2. ด้านการปฐมนิเทศ ทั้งผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่าปัญหาการบริหารกิจการนักเรียน ในด้านนี้อยู่ในระดับน้อย เรียงตามลำดับดังนี้ การเตรียมการปฐมนิเทศไม่พร้อมขาดบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในการชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจ ผู้บริหาร-อาจารย์ไม่เห็นความสำคัญและไม่ให้ความร่วมมือ ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญและไม่ให้ความร่วมมือ เวลาและเรื่องที่น่ามาปฐมนิเทศไม่เหมาะสม แต่มีข้อสังเกตในเรื่องการเตรียมการปฐมนิเทศไม่พร้อม ผู้บริหารเห็นว่ามีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับน้อยที่สุด ส่วนกลุ่มอาจารย์เห็นว่าไม่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ปัญหาและอุปสรรคที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าอยู่ในระดับน้อยที่สุดมี 2 เรื่อง คือ นักเรียนไม่สนใจและไม่เห็นความสำคัญ และสถานที่ที่ใช้ในการปฐมนิเทศไม่เหมาะสม แต่ทั้ง 2 เรื่องนี้ ผู้บริหารเห็นว่าอยู่ในระดับน้อยที่สุด ส่วนกลุ่มอาจารย์เห็นว่าอยู่ในระดับน้อย

3. ด้านการรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน ทั้งผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่าปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนในด้านนี้อยู่ในระดับน้อย เรียงตามลำดับดังนี้ ผู้บริหารมักใช้การอะลุ่มอล่วยในการพิจารณากำหนดโทษของนักเรียนที่กระทำผิด โรงเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนกระทำผิดระเบียบวินัย การขาดความร่วมมือเอาใจใส่และรับผิดชอบของบุคลากรในโรงเรียนทำให้นักเรียนฝ่าฝืนระเบียบวินัย การฝ่าฝืนระเบียบวินัยของนักเรียนมาจากพื้นฐานเดิมที่บ้านของนักเรียนขาดความร่วมมือในการควบคุมดูแลและเอาใจใส่จากผู้ปกครอง นักเรียนไม่เข้าใจกฎและระเบียบวินัยของโรงเรียน สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนไม่ดีทำให้นักเรียนทำผิดวินัยและระบบการจัดการเรียนการสอนทำให้เกิดปัญหาระเบียบวินัย

4. ด้านการทำระเบียบและการรายงานเกี่ยวกับนักเรียน ทั้งผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่าปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนในด้านนี้อยู่ในระดับน้อย เรียงตามลำดับดังนี้ เอกสารหรือหลักฐานเกี่ยวกับทะเบียนประวัตินักเรียน ไม่สมบูรณ์และไม่เป็นปัจจุบัน ขาดความร่วมมือจากนักเรียนและผู้ปกครองในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติ นักเรียนประสบปัญหาความไม่คล่องตัวและไม่รวดเร็วในการขอรับใบรับรองหรือหลักฐานเกี่ยวกับนักเรียน โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านทะเบียน โดยเฉพาะ แต่มีข้อสังเกตในเรื่องนักเรียนประสบปัญหาความไม่คล่องตัวและไม่รวดเร็วในการขอรับใบรับรองหรือหลักฐานเกี่ยวกับนักเรียน และขาดความร่วมมือจากนักเรียนและผู้ปกครองในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติ ผู้บริหารเห็นว่าอยู่ในระดับน้อยที่สุด ส่วนกลุ่มอาจารย์เห็นว่าอยู่ในระดับน้อย

ปัญหาและอุปสรรคที่ทั้งผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่าอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือโรงเรียนประสบปัญหาความยุ่งยากเกี่ยวกับระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ เนื่องจากมีความซับซ้อนเข้าใจยาก เกิดความลึกลับ ปฏิบัติไม่ถูกต้อง

5. ด้านการจัดกิจกรรม ทั้งผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่าปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนในด้านนี้อยู่ในระดับน้อย เรียงตามลำดับดังนี้ นักเรียนไม่สามารถอยู่ร่วมกิจกรรมภายหลังเลิกเรียน

กิจกรรมมากเกินไปทำให้กระทบกระเทือนเวลาเรียนของนักเรียน ผู้บริหารและอาจารย์ไม่สนใจและไม่เข้าร่วมร่วมกิจกรรม โรงเรียนมีปัญหาในการควบคุมดูแลนักเรียนเมื่อจัดกิจกรรมนอกสถานที่ นักเรียนขาดความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม สถานที่ไม่อำนวยความสะดวกการจัดกิจกรรม กิจกรรมที่จัดขึ้นไม่เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน ชาดครูที่มีประสบการณ์หรือความถนัดทางกิจกรรมเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ชาดการวางแผนในการจัดกิจกรรมไว้ล่วงหน้า ชาดงบประมาณและอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมของนักเรียน แต่มีข้อสังเกตในเรื่องนักเรียนไม่สามารถอยู่ร่วมกิจกรรมภายหลังเลิกเรียน ผู้บริหารเห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมาก ส่วนกลุ่มอาจารย์เห็นว่าปัญหาอยู่ในระดับน้อย ปัญหาและอุปสรรคที่ทั้งผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่าปัญหาน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมนักเรียน นักเรียนมักก่อการทะเลาะวิวาทกันเมื่อมีการจัดกิจกรรมของนักเรียน

6. ด้านการบริการสุขภาพอนามัย ทั้งผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่าปัญหาการจัดกิจกรรมนักเรียนในด้านนี้อยู่ในระดับน้อย เรียงตามลำดับดังนี้ การควบคุมดูแลการบริหารด้านความสะอาดของอาคาร บริเวณ และห้องน้ำไม่ดี ชาดบุคลากรด้านพยาบาล ห้องน้ำ ห้องล้างมีไม่เพียงพอ การควบคุมดูแลการบริการด้านอาหารไม่ถูกหลักโภชนาการ การบริการด้านน้ำดื่มไม่ถูกสุขลักษณะและไม่สะอาด สถานที่ไม่อำนวยความสะดวกในการจัดบริการด้านสุขภาพอนามัย โรงเรียนไม่สามารถจัดบริการด้านสุขภาพได้อย่างทั่วถึง แต่มีข้อสังเกตในเรื่อง ห้องน้ำ ห้องล้าง มีไม่เพียงพอการควบคุมดูแลการบริการด้านอาหารไม่ถูกหลักโภชนาการ การบริการน้ำดื่มไม่ถูกสุขลักษณะและไม่สะอาด และโรงเรียนไม่สามารถจัดบริการด้านสุขภาพได้อย่างทั่วถึง ผู้บริหารเห็นว่ามีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับน้อยที่สุด ส่วนกลุ่มอาจารย์เห็นว่าอยู่ในระดับน้อย

ปัญหาและอุปสรรคที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ ชาดเวชปัจฉัยและอุปกรณ์ในการปฐมพยาบาล การบริการด้านอาหารจัดได้ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน แต่สำหรับเรื่องชาดเวชปัจฉัยและอุปกรณ์ในการปฐมพยาบาล ผู้บริหารเห็นว่าอยู่ในระดับน้อยแต่กลุ่มอาจารย์เห็นว่าอยู่ในระดับน้อยที่สุด การบริการด้านอาหารจัดได้ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ผู้บริหารเห็นว่าอยู่ในระดับน้อยที่สุด ส่วนกลุ่มอาจารย์เห็นว่าอยู่ในระดับน้อย

7. ด้านการจัดและบริการแนะแนว ทั้งผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่าปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนในด้านนี้อยู่ในระดับน้อย เรียงตามลำดับดังนี้ การแนะแนวมุ่งแต่เรื่องการเรียนรู้ การศึกษาต่อเท่านั้น นักเรียนไม่สนใจและไม่กล้ามาใช้บริการแนะแนว สถานที่ที่โรงเรียนจัดบริการแนะแนวไม่เหมาะสม ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญและไม่ให้ความร่วมมือ ผู้บริหารและอาจารย์ไม่เห็นความสำคัญและไม่ให้ความร่วมมือ แต่มีข้อสังเกตในเรื่องสถานที่ที่โรงเรียนจัดบริการแนะแนวไม่เหมาะสม ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญ อาจารย์ไม่เห็นความสำคัญนั้น ผู้บริหารเห็นว่าอยู่ในระดับน้อยที่สุด ส่วนกลุ่มอาจารย์เห็นว่าอยู่ในระดับน้อย

ปัญหาและอุปสรรคที่ทั้งผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่าอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือชาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านแนะแนว

8. ด้านการให้ทุนการศึกษาทั้งผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่าปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนในด้านนี้อยู่ในระดับน้อย คือ นักเรียนยากจนไม่กล้าขอกุณ การประชาสัมพันธ์ในเรื่องให้ทุนยังไม่ดีพอ แต่มีข้อสังเกตคือเรื่องการประชาสัมพันธ์ในเรื่องการให้ทุนยังไม่ดีพอผู้บริหารเห็นว่าอยู่ในระดับน้อยที่สุด แต่กลุ่มอาจารย์เห็นว่าอยู่ในระดับน้อย

ปัญหาและอุปสรรคที่ทั้งผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่าอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือการพิจารณาให้ทุนไม่รัดกุมพอและมีข้อมูลไม่เพียงพอ โรงเรียนไม่พยายามหาแหล่งเงินทุนการศึกษา เงินทุนที่ให้ไม่พอกับจำนวนนักเรียนที่ขอรับทุนสำหรับเรื่องการพิจารณาให้ทุนไม่รัดกุมพอและมีข้อมูลไม่เพียงพอ นั้น ผู้บริหารเห็นว่ามีปัญหาเล็กน้อย ส่วนกลุ่มอาจารย์เห็นว่าปัญหาน้อย

#### การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สภาพภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ทั้งนี้เนื่องจากเพศหญิงจะเลือกเข้าศึกษาในสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หรือครุศาสตร์มากกว่าเพศชาย และเมื่อจบการศึกษาแล้วก็มีมักจะเข้าทำงานในสาขาวิชาชีพที่เรียนมามากกว่าเพศชาย โดยส่วนใหญ่ผู้บริหารจะมีอายุในช่วง 41 - 50 ปี ซึ่งผู้วิจัยพบว่าบุคคลในช่วงอายุดังกล่าวนี้ เป็นบุคคลที่พร้อมด้วยประสบการณ์และอยู่ในวัยที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อย่างสูงรอบคอบ กล้าคิดและกล้าทำในสิ่งที่ดีก่อให้เกิดประโยชน์ เพื่อความสำเร็จของงานในส่วนที่ตนรับผิดชอบ ประกอบกับกลุ่มอาจารย์ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 30 - 40 ปีนั้น เป็นช่วงอายุของบุคคลที่กำลังอยู่ในวัยทำงาน ด้านความมุ่งมั่นที่จะทำให้งานบังเกิดผลสำเร็จทั้งในด้านผลงานและความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ

สำหรับระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับปริญญาโท ทั้งนี้เนื่องจากอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการที่จะศึกษาเล่าเรียนต่อได้โดยสะดวก ส่วนในด้านประสบการณ์การทำงานนั้นส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถาม จะมีประสบการณ์อยู่ในช่วง 16 - 20 ปี โดยผู้บริหารส่วนใหญ่มีประสบการณ์ 21 ปีขึ้นไป และอาจารย์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ ในช่วง 11 - 15 ปี ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า เป็นกลุ่มบุคคลที่มีประสบการณ์สูง และยาวนานพอที่จะสามารถพัฒนาทั้งในด้านความรู้ ความสามารถและทักษะในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนสาธิตระดับมัธยมได้เป็นอย่างดี

จึงนับได้ว่าประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนสาธิตระดับมัธยม สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร ได้เป็นอย่างดี

สภาพ ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารกิจการนักเรียน

#### 1. การจัดกลุ่มนักเรียน

สภาพการบริหารผลการวิจัยปรากฏว่า ทั้งผู้บริหารและอาจารย์เห็นสอดคล้องกันว่า



โรงเรียนได้ปฏิบัติดีอยู่แล้ว กล่าวคือ ในการจัดแผนการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อาศัยผลการสอบมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา ซึ่งเป็นวิธีการที่ตีประการหนึ่งในการพิจารณาตัดสินว่านักเรียนควรเรียนแผนการเรียนใด และสอดคล้องกับผลการวิจัยในเรื่องต่อไปนี้เป็นคือโรงเรียนได้ประชาสัมพันธ์ให้อาจารย์ผู้สอน ผู้ปกครอง และนักเรียนได้ทราบและเข้าใจถึงหลักเกณฑ์ในเรื่องการจัดกลุ่มและจัดแผนการเรียนด้วยแล้ว ก็ย่อมจะได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย และการวิจัยที่พบว่าจัดนักเรียนเข้าเรียนตามแผนการเรียนตรงกับที่นักเรียนต้องการ จากผลการวิจัยพบดังกล่าวแสดงว่าโรงเรียนประสบความสำเร็จในการจัดกลุ่มนักเรียน ถึงอย่างไรก็ตามผู้บริหารก็ควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ จอย เทเลอร์ (Joy Taylor 1983 : 114) ที่ว่า "สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ควรจะพร้อมอยู่เสมอที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการแบ่งกลุ่มจัดชั้นเรียนให้มีความก้าวหน้าขึ้นอยู่เสมอ การแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นงานที่มีลักษณะยืดหยุ่นได้ และเป็นงานที่ไม่เคยจบโดยสิ้นเชิง"

ปัญหาและอุปสรรคในการแบ่งกลุ่มนักเรียน จากการวิจัยพบว่าโดยส่วนรวมแล้วเห็นว่าอยู่ในระดับน้อย มีปัญหาที่น่าสนใจ คือ นักเรียนเลือกแผนการเรียนตามความต้องการของผู้ปกครอง ทั้งผู้บริหารและอาจารย์ มีความเห็นสอดคล้องกันอยู่ในระดับมาก และนักเรียนไม่เข้าใจการเลือกวิชาเรียน ซึ่งผู้บริหารเห็นว่าอยู่ในระดับน้อย ส่วนกลุ่มอาจารย์เห็นว่าอยู่ในระดับมาก ปัญหานี้จะเป็นมูลเหตุหนึ่งที่ทำให้นักเรียนเลือกแผนการเรียนตามความต้องการของผู้ปกครองแสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองมีส่วนในการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนของนักเรียนมาก อาจจะเนื่องมาจากผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนสาธิตส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูง มีความรู้มีประสบการณ์ จึงมีความคาดหวังต่อบุตรหลานหรือนักเรียนของตนตามความพอใจของตน ปัญหานี้ผู้บริหารควรที่จะส่งเสริมและบริการในด้านการให้ข้อมูลที่ละเอียดเกี่ยวกับตัวนักเรียน และความรู้เกี่ยวกับการเลือกแผนการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ (2531 : 117) ที่ว่า "จะต้องช่วยให้คณะครู และผู้ปกครองนักเรียนเข้าใจเป็นอย่างดีกับเหตุผลในการจัดกลุ่ม เพื่อการศึกษาของเด็ก"

## 2. การประชุมพิเศษ

สภาพการบริหาร ผลการวิจัยปรากฏว่า ทั้งผู้บริหารและอาจารย์เห็นสอดคล้องกันว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติดีอยู่แล้ว ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องที่น่ายินดี เพราะการประชุมพิเศษเป็นภาระกิจที่สำคัญอย่างหนึ่ง เป็นการให้คำแนะนำชี้แจงขั้นต้นแก่นักเรียน ให้ทราบและเข้าใจในระเบียบต่าง ๆ รู้จักเลือกแผนการเรียน รู้จักอาจารย์และผู้ที่ทำหน้าที่ต่าง ๆ ตลอดจนรู้จักสถานที่ จะช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัวได้ถูกต้องและรวดเร็วขึ้น จากการวิจัยพบว่า โรงเรียนได้ปฏิบัติในเรื่องนี้อยู่ในระดับมาก กล่าวคือ โรงเรียนได้กำหนดจุดมุ่งหมาย ของการดำเนินงานการประชุมพิเศษไว้ชัดเจน เตรียมเอกสารพร้อม อาจารย์ ผู้ปกครองและนักเรียนให้ความร่วมมือ นับเป็นสิ่งดีที่โรงเรียนพยายามให้ความสำคัญกับบุคคลต่าง ๆ ให้มาสนใจกับการประชุมพิเศษของโรงเรียน อีกประการหนึ่งคือ การที่โรงเรียนได้จัดให้มีการประเมินผลการดำเนินการประชุมพิเศษ และนำผลมาปรับปรุงเพราะการทำ

กิจการใด ๆ ก็ตามสิ่งที่จะชี้ให้เห็นว่างานที่ทำไปนั้นบรรลุเป้าหมายเพียงใดก็คือการประเมินผล ผลที่ได้จากการประเมินผลจะได้นำมาเป็นเครื่องชี้แนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติงานครั้งต่อไปให้ดีขึ้น

ปัญหาและอุปสรรคในด้านการประเมินผล จากการวิจัยพบว่า โดยส่วนรวมแล้ว มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เช่น การเตรียมการประเมินผลไม่พร้อมอาจจะเนื่องมาจากการะงานในช่วงก่อนเปิดภาคเรียนมีมากนับตั้งแต่การรับนักเรียน จัดชั้นเรียน จัดแผนการเรียน เป็นต้น ผู้บริหารอาจจะแก้ไขด้วยการจัดทำแผนการปฏิบัติงานให้ละเอียด พร้อมทั้งจัดประชุมเพื่อชี้แจงให้ผู้ปฏิบัติทุกคนที่ได้เข้าใจปัญหาอีกประการหนึ่ง คือ การขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญ ในการชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจก็เช่นเดียวกัน ควรจะได้มีการประชุมแยกของแต่ละหน้าที่ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติเข้าใจในภาระหน้าที่โดยละเอียดทั้งนี้เพื่อปัญหาและอุปสรรคจะได้ลดน้อยลง

### 3. การรักษาระเบียบวินัย

สภาพการบริหาร ผลการวิจัยปรากฏว่า โดยส่วนรวมทั้งผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่า โรงเรียนได้ปฏิบัติดีอยู่แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การที่โรงเรียนได้มีการจัดทำประกาศ หรือคู่มือให้นักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้ทราบและเข้าใจถึงเกณฑ์ข้อบังคับ เกี่ยวกับระเบียบวินัยของโรงเรียน ได้จัดทำอย่างมากมายเป็นการประชาสัมพันธ์วิธีหนึ่ง ในขณะเดียวกัน โรงเรียนได้เชิญผู้ปกครองนักเรียนมาปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนด้านระเบียบวินัยและความประพฤติของนักเรียน นับเป็นสิ่งที่น่ายินดีมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โรงเรียนสาธิตส่วนใหญ่มีสมาคมผู้ปกครองและครูอยู่แล้ว การให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมมีกับโรงเรียนเป็นวิธีหนึ่งในการเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงานด้านการรักษาระเบียบวินัย แต่การวิจัยพบว่าบางส่วนโรงเรียนก็ปฏิบัติไม่ดี กล่าวคือ โรงเรียนมีการศึกษาหรือวิจัยถึงสาเหตุที่ทำให้เด็กเรียนทำผิดระเบียบวินัยน้อย การที่จะทำให้ปัญหาในด้านระเบียบวินัยเกิดน้อยที่สุด ผู้บริหารจะต้องมีส่วนกระตุ้นให้มีการหาสาเหตุของการประพฤติผิด โดยเน้นให้มีการวิเคราะห์หาสาเหตุที่เกิดขึ้นจากภายในโรงเรียน และทำการแก้ไขให้หมดไปเสียก่อน น่าจะเป็นวิธีที่ให้ผลดี ดังที่ Howard และ Jenkins (1972 : 115) ได้กล่าวไว้ว่า "สาเหตุหลายอย่างที่ทำให้เด็กเรียนประพฤติผิดวินัยนั้น ความจริงมักจะเป็นเรื่องที่ฝังรากลึกอยู่ในสภาพทั่วไปของนักเรียนนั่นเอง ความประพฤติของนักเรียนจะดีขึ้นได้มากที่สุดก็ต่อเมื่อสามารถเปลี่ยนแปลงสภาพทั่ว ๆ ไปของโรงเรียนได้เสียก่อน" อีกประการหนึ่งจากการวิจัยพบว่า มีการปฏิบัติไม่ดีคือ การทำสถิติลงโทษนักเรียนในแต่ละปี เพื่อนำมาประเมินความประพฤตินักเรียน ผู้บริหารจึงควรสนับสนุนให้มีการทำสถิติข้อมูลไว้ และให้เป็นปัจจุบันเสมอโดยมีระบบจัดเก็บข้อมูลที่ดี และให้มีการร่วมมือกันกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น อาจารย์เวรต่าง ๆ อาจารย์ประจำชั้น อาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์หัวหน้าระดับชั้น และจากข้อสังเกตในเรื่องนักเรียนในโรงเรียนกระทำผิดระเบียบ ผู้บริหารเห็นว่าอยู่ในระดับน้อยแต่กลุ่มอาจารย์เห็นว่าอยู่ในระดับมาก ส่วนการแก้ปัญหาเด็กเรียนที่กระทำผิดผู้บริหารเห็นว่าอยู่ในระดับมากแต่กลุ่มอาจารย์

เห็นว่าอยู่ในระดับน้อย อาจจะเป็นเนื่องมาจากอาจารย์ผู้สอนมีความใกล้ชิดกับนักเรียนมากจึงมีโอกาสมพบเห็นการกระทำผิดระเบียบของนักเรียนได้มาก ส่วนผู้บริหารตามภาระหน้าที่แล้วมิได้ทำการสอนและการกระทำผิดระเบียบของนักเรียน จะได้ทราบนั้นส่วนใหญ่จะได้ข้อมูลเฉพาะในเรื่องร้ายแรงหรืออาจารย์ผู้สอน อาจารย์ประจำชั้น ไม่สามารถแก้ปัญหาได้เท่านั้น ความคิดเห็นของผู้บริหารและกลุ่มอาจารย์จึงแตกต่างกัน รวมทั้งการแก้ปัญหาที่นักเรียนที่กระทำผิด ผู้บริหารจะดำเนินการในกรณีที่สำคัญหรือร้ายแรง ส่วนปัญหาการกระทำผิดที่อยู่ในวิสัยที่อาจารย์จะดำเนินการได้ก็จะให้ดำเนินการได้เลย ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเป็นการเหมาะสมแล้วเพียงแต่ผู้บริหารจะต้องเพิ่มความสนใจและพยายามรับรู้และรับฟังปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างสม่ำเสมอโดยกำหนดระบบการรายงานความประพฤติไว้เพื่อเป็นข้อมูลที่สามารถนำมาพิจารณาได้เมื่อต้องการหรือเมื่อมีความจำเป็น อีกประการหนึ่งผู้บริหารควรพยายามปลูกฝังความรู้สึกรับผิดชอบให้เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน ดังที่ เอกชัย กิสุขพันธ์ (2525 : 118) กล่าวว่า "ในเรื่องการรักษาระเบียบวินัยนี้ วิธีการที่ดีที่สุดก็คือ การพยายามปลูกฝังความรู้สึกรับผิดชอบชั่วดีให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียนเองให้ได้มากที่สุด เพราะจะทำให้นักเรียนสามารถควบคุมตนเองให้ประพฤติอยู่ในระเบียบวินัยที่ดีได้ ซึ่งเป็นผลดีมากกว่าการออกระเบียบกฎเกณฑ์บังคับให้ปฏิบัติตาม และมีการลงโทษเมื่อมีการฝ่าฝืน เพราะการลงโทษไม่ใช่วิธีที่ดีที่สุดในการปลูกฝังระเบียบวินัยให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน"

ปัญหาและอุปสรรคในการรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน จากการวิจัยพบว่า โดยส่วนรวมอยู่ในระดับน้อย เช่น การขาดความร่วมมือเอาใจใส่ และรับผิดชอบของบุคลากรในโรงเรียนทำให้นักเรียนฝ่าฝืนระเบียบวินัย ซึ่งเป็นเรื่อง que ผู้บริหารควรจะให้ความสนใจและหาทางแก้ไข เพราะอาจารย์ผู้ซึ่งใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุดไม่ให้ความร่วมมือแล้ว การบริหารงานด้านการรักษาระเบียบวินัยจะดำเนินไปอย่างลำบากมาก อาจกระทำโดยชี้แจงให้อาจารย์ทราบถึงความสำคัญ อาจจัดให้มีการประชุมอภิปรายเกี่ยวกับลักษณะและคุณสมบัติของอาจารย์ที่พึงประสงค์ของนักเรียนในสังคมปัจจุบัน และเปิดโอกาสให้มีการอภิปรายให้กว้างขวาง (กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ 2531 : 242) ก็จะทำให้เกิดการแก้ไข อันเป็นประโยชน์ต่ออาจารย์นักเรียน และสังคมต่อไป (กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ 2531 : 242) ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ แมนเฟิล (Manple 1968 : 2124 - 2125) พบว่า แนวทางในการจัดปัญหาทางวินัยของนักเรียน จะต้องใช้วิธีร่วมกันแก้ปัญหาซึ่งประกอบด้วย ครู ผู้ปกครอง นักเรียน และผู้บริหาร และต้องมีการติดตามผลอย่างใกล้ชิดด้วย

#### 4. การทำระเบียบและการรายงานเกี่ยวกับนักเรียน

สภาพการบริหาร ผลการวิจัยปรากฏว่า ทั้งผู้บริหารและอาจารย์เห็นสอดคล้องกันว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติดีอยู่แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การวิจัยพบว่าโรงเรียนมีการรายงานผลการเรียนให้ผู้ปกครองและนักเรียนทราบ กระทำได้รวดเร็ว และสม่ำเสมอ การออกใบรับรองผลการเรียนหรือหลักฐานเกี่ยวกับนักเรียน โรงเรียนได้อำนวยความสะดวกให้นักเรียนได้รวดเร็ว ผู้ปกครองนักเรียนให้ความสำคัญและเอาใจใส่ในการกรอกสมุดรายงานผลการเรียนของนักเรียน ซึ่งเป็นที่ยินดี เนื่องจากได้รับความร่วมมือและประสานงานอันดีระหว่างโรงเรียน และผู้ปกครอง แต่ถึงอย่าง

ไรก็ดี โรงเรียนก็ควรจะได้พัฒนางานด้านนี้ให้ดียิ่งขึ้นต่อไปอีก เพราะเป็นงานที่สำคัญงานหนึ่ง ที่จะต้องเก็บหลักฐานเอกสารสำคัญต่าง ๆ ของนักเรียนไว้ ทั้งในขณะที่นักเรียนยังเรียนอยู่ในโรงเรียน และเมื่อนักเรียนสำเร็จออกไปแล้ว การปรับปรุงงานด้านนี้ ให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ ย่อมจะช่วยให้การบริหารกิจการเรียนการสอน และการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนดำเนินไปด้วยดี เพราะมีข้อมูลพร้อม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนักการศึกษา ในเรื่องของประโยชน์ของงานระเบียบของ คาลวิน กรายเดอร์ และคณะ (Calvin Grieder and other 1954 : 389)

ปัญหาและอุปสรรคในการทำระเบียบและการรายงานเกี่ยวกับนักเรียน การวิจัยพบว่า โดยส่วนรวมแล้วมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เช่น เอกสารหรือข้อมูลเกี่ยวกับทะเบียนประวัตินักเรียนไม่สมบูรณ์ และไม่เป็นที่ปัจจุบัน หากได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายย่อมเกิดผลดี จะส่งไปถึงด้านอื่น ๆ ได้อีก เช่น ช่วยในการแนะแนว ด้านการปรับปรุงพัฒนาการเรียนรู้นักเรียน ปัญหาและอุปสรรคอีกประการหนึ่ง คือ นักเรียนประสบปัญหาความไม่คล่องตัว และไม่รวดเร็วในการขอใบรับรองหรือหลักฐานเกี่ยวกับนักเรียน ถึงแม้จะมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย แต่ผู้บริหารก็ควรให้ความสนใจและหาสาเหตุ ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากระบบราชการมีระเบียบปฏิบัติมาก ทำให้เกิดความล่าช้า ผู้บริหารจึงควรจัดระบบงานด้านนี้ให้เกิดความถูกต้อง และคล่องตัวไปพร้อม ๆ กัน

#### 5. การจัดกิจกรรม

สภาพการบริหาร ผลการวิจัยปรากฏว่า ทั้งผู้บริหารและอาจารย์เห็นสอดคล้องกันว่า โรงเรียนได้ปฏิบัติด้านการจัดกิจกรรมดีอยู่แล้ว การวิจัยพบว่าเรื่องที่โรงเรียนปฏิบัติมากที่สุด คือ ผู้บริหารให้ความสำคัญ และสนับสนุนในการจัดกิจกรรมนักเรียน จึงเป็นที่น่ายินดี รวมทั้งการจัดอาจารย์ที่ปรึกษาก็จัดได้เหมาะสม อาจารย์ในโรงเรียนให้ความสนใจและร่วมมือ สถานที่จัดเหมาะสม มีการประเมินผลเพื่อแก้ไขปรับปรุง แต่ผลการวิจัยก็พบว่า สภาพการจัดกิจกรรมนักเรียนมีผลกระทบต่อเวลาเรียน ซึ่งทั้งผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่าอยู่ในระดับมาก จึงควรหาวิธีการที่จะทำให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุด อาจใช้วิธีข้อเสนอแนะของ กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ (2531 : 488) โดยจัดเวลาสำหรับกิจกรรมนักเรียนลงในตารางเรียนใหญ่ของโรงเรียนไว้เลย และรับฟังความคิดเห็นของครูและนักเรียนในเรื่องนี้ด้วย

ปัญหาและอุปสรรคในด้านการจัดกิจกรรม จากการวิจัยพบว่าโดยส่วนรวมแล้วมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เช่น กิจกรรมมากเกินไป ทำให้กระทบกระเทือนเวลาเรียนของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยด้านสภาพการจัดกิจกรรม ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรให้ความสนใจในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ในเรื่องนี้ให้มาก ปัญหาอีกประการคือ นักเรียนไม่สามารถอยู่ร่วมกิจกรรมภายหลังเลิกเรียน น่าจะเนื่องมาจากการคมนาคมในกรุงเทพฯ ใช้เวลามากในการเดินทางทำให้นักเรียนที่บ้านไกลห่างจากโรงเรียน ไม่สามารถร่วมกิจกรรมได้เต็มที่ ดังนั้นจึงควรที่จะพิจารณาในเรื่องเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม และหาโอกาสพบปะหรือร่วมปรึกษาหารือกับผู้บริหารเพื่อให้เข้าใจ ให้ความร่วมมือ และดูแลนักเรียน

## 6. ด้านบริการสุขภาพและอนามัย

สภาพการบริหาร ผลการวิจัยปรากฏว่า โดยส่วนรวมเห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก กล่าวคือ มีการตรวจสุขภาพนักเรียนได้กำหนดให้ทำเป็นประจำในแต่ละปีอย่างสม่ำเสมอ โรงเรียนได้จัดเวชภัณฑ์ เพื่อใช้ในการปฐมพยาบาลไว้พร้อมที่จะบริการนักเรียน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่ง เพราะโดยทั่วไปแล้วอาจเกิดอุบัติเหตุได้ตลอดเวลาที่นักเรียนอยู่ในโรงเรียน การที่โรงเรียนให้ความสำคัญในเรื่องนี้ จึงนับว่านักเรียนอยู่ในโรงเรียนได้อย่างปลอดภัย ส่วนสภาพการบริการสุขภาพ และอนามัยที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ เรื่องจำนวนพยาบาล หรือเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่ในการพยาบาลมีเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน โดยผู้บริหารเห็นว่าอยู่ในระดับน้อย ส่วนอาจารย์เห็นว่าอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารเห็นความสำคัญและพยายามที่จะให้การบริการด้านนี้มีคุณภาพที่ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่

ปัญหาและอุปสรรคด้านบริการสุขภาพและอนามัย จากการวิจัย พบว่าโดยส่วนรวมแล้ว มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เช่น การควบคุมดูแล การบริการด้านความสะอาดของอาคาร บริเวณ และห้องน้ำไม่ดี ผู้บริหารจึงควรถาทางให้บุคลากรทุกกลุ่ม ให้ความร่วมมือกันในเรื่องการรักษาความสะอาด เพราะการที่จะกำกับดูแลผู้ปฏิบัติงานด้านทำความสะอาดแต่เพียงอย่างเดียวยังไม่ได้ผล จะต้องได้รับความร่วมมือจากนักเรียน ไม่ทำสกปรก ไม่ทำลายของใช้และอาคาร กับทั้งอาจารย์ก็จะต้องช่วยกันดูแลและตักเตือนนักเรียนด้วย ปัญหาที่จะลดลง และได้สภาพแวดล้อมที่ดี นักเรียนมีสุขภาพและอนามัยที่ดีด้วย

## 7. การจัดและบริการแนะแนว

สภาพการบริหาร ผลการวิจัยปรากฏว่า ทั้งผู้บริหารและอาจารย์เห็นสอดคล้องกันว่า โรงเรียนได้ปฏิบัติดีอยู่แล้ว โดยผู้บริหารเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนในการจัดบริการแนะแนวแก่นักเรียน จัดให้มีห้องเฉพาะอย่างเหมาะสม มีอาจารย์และบุคลากรที่มีความรู้เพียงพอต่อปริมาณนักเรียน รวมทั้งได้ติดตามนักเรียนหลังจากที่ได้มารับบริการไปแล้วด้วย แสดงให้เห็นว่าการบริการแนะแนวมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาระดับมัธยมมาก จะช่วยชี้แนวทางในการดำเนินชีวิตนักเรียน ได้ถูกต้อง ตามความถนัดและเหมาะสมตั้งแต่เริ่มแรก ย่อมเป็นผลดีต่อนักเรียนที่จะได้รับประโยชน์จากการจัดและบริการแนะแนว

ปัญหาและอุปสรรคในด้านการจัดและบริการแนะแนว จากการวิจัยพบว่าโดยส่วนรวมแล้ว มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย สำหรับปัญหาที่โรงเรียนควรให้ความสนใจคือ การแนะแนวที่โรงเรียนมุ่งแต่เพียงเรื่องการเรียนการศึกษาต่อเท่านั้นมิได้มุ่งด้านความประพฤติหรือปัญหาด้านจิตใจ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารและอาจารย์โรงเรียนสาธิตระดับมัธยมให้ความสำคัญในเรื่องการเรียนและการศึกษาต่อมาก เพราะมักจะให้ความสนใจกับจำนวนนักเรียนที่สามารถสอบเข้าเรียนต่อระดับอุดมศึกษาในสถานศึกษาของรัฐ จึงทำให้การบริการแนะแนวนั้นหันไปในเรื่องการศึกษาต่อดังนั้นผู้บริหารและ

อาจารย์น่าจะให้ความสนใจและเห็นความสำคัญในเรื่องความประพฤติและปัญหาด้านจิตใจให้มากขึ้น

#### 8. การให้ทุนการศึกษา

สภาพการบริหาร ผลการวิจัยปรากฏว่า ทั้งผู้บริหารและอาจารย์เห็นสอดคล้องกันว่า โรงเรียนได้ปฏิบัติดีอยู่แล้ว โดยโรงเรียนมีเกณฑ์ในการพิจารณาผู้ที่ได้รับทุนเหมาะสม จัดหาทุนได้เพียงพอ เชิญผู้ให้ทุนมาร่วมในพิธีมอบทุน ประกาศเกียรติคุณผู้ให้ทุน ซึ่งนับว่าเป็นการปฏิบัติที่ดี ควรที่โรงเรียนจะรักษาความดีไว้พร้อมทั้งพยายามเพิ่มการปฏิบัติให้มากขึ้นอีกก็จะยิ่งเป็นผลดีต่อนักเรียน นอกจากนั้นควรเสนอความคิดเห็นให้สมาคมผู้ปกครองและครู หรือสมาคมศิษย์เก่าของโรงเรียน ได้มีส่วนช่วยเหลือทางด้านนี้ด้วย

ปัญหาและอุปสรรคด้านการให้ทุนการศึกษา จากการวิจัยพบว่า โดยส่วนรวมแล้วมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ปัญหาที่น่าสนใจ คือนักเรียนยากจนไม่กล้าขอทุน อาจเนื่องมาจากนักเรียนกลัวเพื่อนล้อเลียน หรือไม่ให้เข้ากลุ่มพวกด้วย เพราะนักเรียนในระดับมัธยมอยู่ในวัยรุ่น ซึ่งให้ความสำคัญกับเพื่อนมาก ผู้บริหารและอาจารย์จึงควรหาวิธีการหรือหนทางให้นักเรียนยากจนแต่ไม่กล้าขอทุนมีความสบายใจในเรื่องนี้ โดยอาจจะขอความร่วมมือจากอาจารย์แนะแนวในการให้คำแนะนำเพื่อปฏิบัติได้เหมาะสม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมของแต่ละโรงเรียน

#### ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. ควรจะมีการวิจัยสภาพการบริหารกิจการนักเรียนของ โรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในส่วนภูมิภาค เพื่อจะได้นำมาเปรียบเทียบให้เห็นสภาพและปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในแต่ละด้าน
2. ควรจะมีการวิจัยสภาพการบริหารกิจการนักเรียนของ โรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมการฝึกหัดครู ในกรุงเทพมหานคร เพื่อจะได้นำมาเปรียบเทียบให้เห็นสภาพและปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในแต่ละด้าน
3. ควรจะมีการศึกษาและวิจัยความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารกิจการนักเรียนของ โรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับผลการวิจัยที่ได้ข้อมูลจากผู้บริหารและอาจารย์